

**Programkomiteen forslag til
Tromsø SVs partiprogram for 2019-2023**

Programkomiteens medlemmer:

Benjamin Notkevich, leder

Abdalla Ali Mohammed

Gerd Bjørnhovde

Gunhild Johansen

Johan Robertsen

Maja Lockert

Marie Hella Lindberg

Matias Hogne Kjerstad

Innholdsfortegnelse

Innhold

- 1. Klima og miljø**
  - Nullutslippskommune
  - Det grønne skiftet
  - Lufta er for alle
- 2. Økonomi**
  - SVs fem satsingsområder
- 3. Byutvikling**
  - Byfortetting
  - Bolig for alle
  - Tenk Tromsø
- 4. Oppvekst**
  - En barnehage fylt med lek
  - En inkluderende fellesskole
  - Barnevern
- 5. Helse og omsorg**
  - Tidlig innsats
  - Tillitsreform
  - Ta tilbake tjenestene
  - Ung i Tromsø
  - Gammel i Tromsø
  - Rekruttering og kompetanse
  - Sosialt entrepenørskap
- 6. Næring**
  - Et klimavennlig næringsliv
  - A-krimcenter og Oslo-modellen
  - Flere arbeidsplasser både i privat og offentlig sektor
  - Fiskeri og havbruk
  - Turisme
  - Arktisk landbruk
  - Bygg og anlegg
- 7. Kultur, idrett og friluftsliv**
  - Haller der folk bor
  - Alfheim skal ikke privatiseres
  - Kommunen der meninger brytes
  - Festivalbyen
- 8. Verden i Tromsø – Tromsø i verden**
  - Integrering
  - Flyktninger
  - Tidlig bosetting og arbeid
  - Frihet for alle

1. Klima og miljø

Tromsø kommune har en ambisiøs Klima-, miljø- og energiplan. Det viktigste målet er 85% reduksjon av klimagassutslippene i Tromsø innen 2030. SV vil være en garantist for at målsettingene i klimaplanen blir oppnådd.

Nullutslippskommune

Det finnes ingen alternativer til å redusere klimagassutslippene. FNs klimapanelers spesialrapport fra oktober 2018 er krystallklar på at vi må gjøre drastiske endringer i hele samfunnet dersom vi skal unngå en klimakatastrofe som gjør store deler av kloden ubeboelig. Alle må bidra til at den globale oppvarmingen ikke stiger med mer enn 1,5 grader sammenlignet med førindustriell tid. Det krever en halvering av klimagassutslippene innen 2030 og at vi når lavutslippssamfunnet innen 2050. Jordas overflate er allerede rundt én grad varmere enn før vi begynte å slippe ut klimagasser i stor skala. Vi har bare ti til tolv år på oss til å snu utviklingen.

Vi i Norge kan ikke lenger betale oss ut av klimakrisen. Vi må bidra selv. I verden foregår en pekelek, der ingen tar ansvar for sine utslipp. Kina og India viser til at de har lave utslipp per person, og vil ikke kutte sine utslipp. USA viser til at Kina og India er mange flere mennesker enn dem, og vil ikke kutte sine utslipp. I Norge sier vi at vi bare er 5,1 millioner mennesker, og det spiller ingen rolle hva vi gjør. Men per person er utslippene i Norge blant de høyeste i verden. Hvis alle skulle leve som i Norge, ville vi trenge nesten fire jordkloder. Vi trenger en ny forbrukskultur som er økologisk bærekraftig.

Som oljeprodusenter har Norge bidratt sterkt til klimakrisen. Norge har økt sine CO₂-utslipp med 23 % siden 1990. Til sammenligning reduserte Danmark, Sverige, Tyskland og Storbritannia sine utslipp med mer enn 20 % i samme periode. For at Norge skal ta sin rettmessige andel av kuttene, må vi redusere mer enn 50 % innen 2030.

Den norske regjeringens klimapolitikk er en katastrofe og tilsvarer tre til fire grader global oppvarming hvis den ikke endres. Utslippene vil bare kuttes med 13,5 % innen 2030 og i underkant av 40 % innen 2050. Det er ikke i nærheten av nok til å innfri kravene i Paris-avtalen. Det holder ikke å hevde at oljeutvinning er bedre enn kulldrift. Vi må bort fra fossile energikilder og over på fornybare. Klimarettferdighet innebærer at Norge burde tatt en lederrolle i klimakampen. Det må et regjeringsskifte til før det vil skje.

Det grønne skiftet

Byene har et spesielt ansvar. Oslo kommune er i 2019 europeisk miljøhovedstad. Målet til Oslo er å kutte klimagassutslippene med 95 % innen 2030.

Klimaplanen, som ble vedtatt i 2018, skal sikre at Tromsø er i front i arbeidet for å skape nullutslippssamfunnet. De neste årene er sentrale for å gjennomføre planen. Arktis er særlig sårbart for klimaendringer. Vi bor nært isfronten og temperaturøkninger i havet vil få store konsekvenser for oss. Som kystsamfunn vil vi være utsatt for havnivåstigninger og ekstremvær, med stormer og mye nedbør. Klimatilpasninger er en del av klima- og miljøplanen. Det vil være en direkte fordel for innbyggerne i Tromsø å satse på grønne løsninger.

49 Veitrafikk og sjøfart er de største utslippskildene av klimagasser i Tromsø. Tenk Tromsø sin strategi
50 er å få et så godt busstilbud i Tromsø at innbyggerne foretrekker å reise kollektivt og at sykkel- og
51 gangveiene skal være et attraktivt alternativ til å bruke bil. Bompenger er nødvendig for å få ned
52 bilbruken og dermed utslippene. Det skal være billig å ta bussen, og den skal gå ofte. Vi vil ha en
53 byplanlegging der folk får de tjenester og tilbud de har behov for nært der de bor.

54

55 **Lufta er for alle**

56 Tromsø har et luftforurensningsproblem som i hovedsak skyldes at altfor mange kjører med
57 piggdekk. Flere dager i løpet av vinteren advares folk med luftveisproblemer mot å gå ut. Slik kan vi
58 ikke ha det. Vi vil Tromsølufta skal være for alle. Hvis ikke ordningen med å gi fjorten hundrekroner
59 til de som bytter til piggfrie dekk gir bedre uttelling enn i dag, vil SV vurdere innføring av
60 piggdekkavgift. Vi vil innføre bilfrie soner i bomiljø og Tromsø sentrum. Det vil gjøre Tromsø til en
61 sunnere og triveligere by å bo i.

62

63 **Dissens ved Matias Hogne Kjerstad**

64 Endre

65 «Hvis ikke ordningen med å gi fjorten hundrekroner til de som bytter til piggfrie dekk gir bedre
66 uttelling enn i dag, vil SV vurdere innføring av piggdekkavgift.»

67 til

68 «SV vil videreføre ordningen med å gi fjorten hundrekroner til de som bytter til piggfrie dekk, og se
69 på muligheten for å øke den ytterligere.»

70

71 Tromsø SV vil:

72

- 73 • gjennomføre en holdningskampanje blant innbyggerne med fokus på hva den enkelte kan
74 gjøre for å bidra til å oppfylle klimamålene. La skoleelevene bli kjent med Klima-, miljø- og
75 energiplanen.
- 76 • invitere næringslivet i Tromsø-området til et nærmere samarbeid om klima, miljø og energi.
- 77 • innføre piggdekkavgift dersom dagens ordning ikke gir resultater.

78 **Dissens, endre til «vurdere å øke tilskuddsordningen for de som bytter fra piggdekk til piggfrie 79 dekk» (Matias Hogne Kjerstad)**

- 80 • redusere det materielle forbruket ved å stimulere til økt deling, økt repareringsgrad,
81 forbruksminimerende offentlig innkjøp og flere bruktmarkeder.
- 82 • videreutvikle Remiks sitt samfunnsoppdrag i offentlig eie. Videreutvikle
83 gjenbruksordningene. Sørge for at alt avfall - også bedriftsavfall – kildesorteres. Øke
84 kunnskapen om farlig avfallssortering.
- 85 • at Tromsø skal bli verdens første plastfrie by.
- 86 • intensivere arbeidet mot plastforsøpling av naturen både til havs og på land, slik at vi innen
87 2030 oppfyller FNs nullvisjon for marin forsøpling.
- 88 • pålegge alle små- og store båtthavner å etablere avfallsplaner.
- 89 • sørge for at kystsoneplanen først og fremst ivaretar hensynet til livet i havet. Kravene til
90 oppdrettsnæringa som er nedfelt i Klimaplanen skal iverksettes så raskt som mulig.
- 91 • at kommunen skal engasjere seg mot miljøtruslene som økt tankbåttrafikk og oljeutvinning i
92 nord, kjernekraftverk, atomlagring og nikkelforurensning representerer.
- 93 • arbeide mot at Tromsø Havn skal ta i mot atomubåter.

- 94
- 95
- 96
- 97
- 98
- 99
- 100
- 101
- 102
- 103
- 104
- 105
- 106
- 107
- 108
- 109
- 110
- 111
- 112
- være særdeles restriktiv med å omdanne LNRF-områder til andre formål. Dette gjelder også småkraftutbygging.
  - stimulere til fornybar energiproduksjon lokalt som for eksempel solcellepaneler på bolighus og hytter.
  - pålegge bruk av landstrøm på større skip ved havna i Tromsø.
  - etablere forsøksbydeler for energiutveksling og smart-city styring innenfor byområder og kvartaler.
  - at kommunens bygningsmasse skal sikte mot plusshus-standard når de rehabiliteres og alle byggeprosjekter skal være tilpasset bærekraftig økonomi.
  - etablere en ressursbank for materialer og gjenstander. Utvide gjenbruksstasjonene for materialressurser, bl.a. ved mer digitalisering, sporing og synliggjøring.
  - innføre gratis adgang på bybussen på dager med for høy luftforurensning.
  - innføre regler for bruk av vannscootere som ivaretar hensynet til sårbart fugleliv og fredelig friluftsliv.
  - styrke naturmangfoldet i byen og bidra til å motvirke tap av arter. Vi vil legge til rette for flere bier, humler og sommerfugler. Flere fugler, og mer mangfoldig planteliv i parker, veirabatter, på grønne tak og i parseller.
  - sikre grensene for Tromsømarka på Kvaløya, Tromsøya og fastlandet.

2. Økonomi og omstilling

Det største ansvaret politikerne har er å forvalte innbyggernes skattekrone på en best mulig måte. Samarbeidspartiene SV, Ap og Rødt satte i 2015 i gang Forbedringsprogrammet som er et storstilt omstillingsprosjekt i Tromsø. Målet er en sunn kommuneøkonomi som gjør oss i stand til å gi gode og effektive tjenester til innbyggerne i framtida. Tromsø SV vil videreføre dette omstillingsarbeidet i neste periode for å unngå å måtte kutte i tilbudet på helse, skole, kultur og miljø.

De siste tre årene har kommunens økonomi bedret seg og det har vært mulig å bygge opp et disposisjonsfond som gir trygghet for svingninger i økonomien. Fortsatt har vi utfordringer innen helse og omsorg, og det er fremdeles byggeprosjekter som overskrider kostnadsrammene. Løsningen er å gjennomføre tiltak som vi vet har effekt. I kommende periode vil SV løfte fram spesielt fem saker:

1. Velferd uten profitt

Vi vil ta tilbake tjenester innen hjemmetjenesten, barnevern, rus og psykiatri som i dag drives av profittbaserte kommersielle selskap. SV vil si opp avtalen med ISS, slik at kommunen kan lage maten i hjemmetjenesten og sykehjemmene. Mange av de store selskapene som har oppdrag for kommunene har hovedkontor i skatteparadis og unndrar skatt for mangfoldige milliarder kroner som kunne gått til tjenester til innbyggere. Fellesskapets midler skal gå til fellesskapet.

2. Økt bemanning og flere hele, faste stillinger

Bemanningskontor i hjemmetjenesten har vært en suksess. SV vil neste periode opprette bemanningskontor for barnehagene og sykehjemmene. Tromsø kommune har inngått avtaler med fagforeningene for flere heltidsstillinger. Avtalene øker blant annet antall ansatte med utdanning på helgevakter. SV vil videreføre avtalene slik at vi kan nå målet om flest mulig hele, faste stillinger. I tillegg til mer kontinuitet og bedre kvalitet på tjenestene, vil flere heltidsstillinger gjøre kommunen mer attraktiv som arbeidsgiver. Bemanningskontorer vil redusere turnover, redusere sykefravær og spare kommunen for store utgifter til innleie av vikarer.

3. Tillitsreform i hele kommunen

Det er de ansatte som utøver tjenestene som kjenner problemene i kommunen best. Tillitsreformen skal gjelde for all kommunal drift. Fokuset skal flyttes fra overprøving og overstyring til en mest mulig helsefremmende tilnærming til tjenestene og en styrket pasient- og brukerrolle. Gjennom tillitsreformen vil ansatte få muligheter til å dreie tid og ressurser over på forebygging, rehabilitering og mestring, der pasienten eller brukerens behov er i fokus.

4. Investering i helse- og omsorgsbygg og investering i flere utleieboliger

Tromsø kommune mangler tilpassede boliger til mennesker med nedsatt funksjonsevne, omsorgsboliger til eldre og boliger til mennesker med rus- og psykiatriske lidelser. Fremdeles bruker vi mye ressurser på dyre og uegnede tiltak i stedet for å gi folk boligene de trenger. Siden SV, Ap og Rødt tok over etter valget i 2015 har kommunen bygd Otium Bo og Velferdssenter, Trudvang Barneboliger, nytt krisesenter og Himmel og Hav. I neste periode vil vi at kommunen skal fokusere på byggingen av Forsøket 5, Fergevegen omsorgsboliger, skaffe flere boliger til mennesker med rusrelaterte lidelser og bygge Sommerlyst avlastningsboliger.

163 **5. Ta kontroll over byggeprosjekter**

164 Kommunen må ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse internt til å følge opp kommunale
165 byggeprosjekter, slik at vi unngår kostnadsoverskridelser. Tromsø kommune vil sikre at arbeidslivets
166 lover, regler og avtaler etterleves. Ryddige og transparente arbeidsvilkår er en forutsetning for at
167 bransjen skal kunne drive seriøst. Forhold som er avdekket under byggingen av Tromsøbadet tyder
168 på at ikke alle aktører som får oppdrag fra kommunen følger norsk standard og norske
169 arbeidsmiljøkrav. Det vil vi ha slutt på.

170
171 Å forvalte kommunens økonomi på vegne av innbyggerne, er noe av det viktigste politikerne gjør.
172 Det er viktig å gjøre riktige prioriteringer slik at innbyggerne får gode tilbud innen alle områder og at
173 vi ikke velger dyre løsninger der det finnes bedre alternativer. I tillegg skal kommunen sørge for å
174 være godt forberedt på framtidige utfordringer knyttet til blant annet befolkningsvekst, infrastruktur,
175 klima og miljø.

176
177 Offentlig-privat-samarbeid (OPS) blir av mange trukket fram som et alternativ som vil redusere
178 lånegjelden for kommunen. Erfaringene viser tvert imot at det blir vesentlig dyrere for kommunen,
179 ettersom de private utbyggerne er moms-pliktige og har mindre gunstige lånevilkår enn det
180 offentlige. Vi vil ikke gå inn i samarbeidsprosjekter der den økonomiske byrden i siste instans blir
181 lastet over på innbyggerne.

182
183 Stortinget stiller stadig strengere krav til hva kommuner i Norge skal levere og flytter stadig flere
184 oppgaver over på kommunene, uten at det følger med friske penger. Regjeringas politikk med å
185 prioritere store skattekutt for Norges rikeste, går i neste omgang ut over de skattefinansierte
186 tjenestene som kommunene har ansvaret for. Vi vil jobbe for å få skiftet ut dagens regjering med en
187 politikk som satser på fellesskapet foran milliardærene. I tillegg er det nødvendig for kommunen å
188 finne nye måter å løse oppgavene på for å møte framtidens krav. SV mener kommunen må
189 intensivere satsingen på velferdsteknologi og digitale løsninger.

190
191 SV vil de neste årene fortsette å bygge opp kommunens disposisjonsfond til 300 millioner kroner.
192 Det skal vi gjøre uten å øke eiendomsskatten.

193
194 **Dissens ved Gerd Bjørhovde, Maja Sandvik Lockert og Matias Hogne Kjerstad:**

195 Endre :

196 «Det skal vi gjøre uten å øke eiendomsskatten.»

197 til:

198 «Tromsø SV har sikret at eiendomsskatten nå er på samme nivå som i 2015, 3,4 promille. Fremover
199 skal vi fortsatt sikre gode velferdstjenester og privatøkonomien for folk. Vi vil ikke holde
200 eiendomsskatten kunstig lav for de få dersom regjeringens manglende bevilgninger til kommunene
201 tvinger oss til å kutte i velferdstjenester til mange.»

202

203 Tromsø SV vil:

204

- 205
- si opp avtalen med ISS og ta tilbake kjøkkendriften i kommunal regi.
  - si fortsatt nei til all privatisering og konkurranseutsetting av velferdstjenester.
  - ta tilbake tjenester som i dag er satt ut til private omsorgsselskap.
  - sikre heltidskultur i Tromsø kommune.
  - utvide ordningen med bemanningskontor til oppvekstsektoren.
  - fortsette omstillingsarbeidet i hele kommuneorganisasjonen.
  - bygge nok omsorgs- og utleieboliger.
  - sikre tett oppfølging av kommunale byggeprosjekt for å unngå budsjettsprek.
- 206
207
208
209
210
211
212

- 213 • bygge opp disposisjonsfond til kroner 300 millioner.
- 214 • bruke Oslo-modellen, med krav om at arbeidslivets lover, regler og avtaler etterleves, i alle
- 215 byggeprosjekt.
- 216

217
218
219
220
221
222
223
224
225
226

3. Byutvikling

Alle mennesker har rett til egen bolig. Boligprisene i Tromsø er blant landets høyeste, og lavtlønte og folk i etableringsfasen presses ut av byen. Tromsø SV vil redusere boligprisene. Vi vil også ha en kommune der det er enkelt å ta miljøvennlige valg i hverdagen. Tromsø må inngå en byvekstavtale der mesteparten av midlene brukes på gang, sykkel og kollektivtransport.

227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238

Byfortetting

Tromsø er en av de kommunene som vokser raskest i Norge. Det gir press på ledige arealer. Spesielt utsatt er områder regulert til friluftsliv og landbruk. Det er ofte konflikt mellom verdier som godt bomiljø, lekeområder og siktlinjer på den ene siden, og utbyggernes ønske om størst mulig arealutnyttning som skaper høyest profitt på den andre side. SV står på folks side.

SV mener det er nødvendig å bygge tett og høyt, men det må passe inn i eksisterende bebyggelse. Det er ikke god byutvikling at de høyeste byggene plasseres i front og skygger for de som bor bak. Enkelte utbyggere selger den samme utsikten flere ganger, med stadig dårligere resultat for de som kjøpte seg inn i området først. Vi bor langt mot nord, og det å se sola betyr mye for folk. Tromsø trenger en høyhusplan som angir hvor høyt man kan bygge i de ulike områdene av byen, og hvor høyhus kan plasseres. Uten en forpliktende plan vil utbyggerne være de som initierer byutvikling. Det er ikke Tromsø tjent med.

239
240
241

I Tromsø må du ikke gå mange skritt for å komme ut i naturen. Dette er en styrke ved både distrikt og sentrum. SV vil ikke tillate mer bygging som hindrer allmennheten tilgang til fjæra. Vi vil bo i en by der det fortsatt er sol i sentrum og der alle har tilgang til sjøfronten.

242
243
244
245
246
247
248

SV mener fortetting er helt nødvendig for kommunen. Beregninger fra Statens Vegvesen viser at kommunen vil redusere behovet for bruk av bil med rundt 4500 reiser per år dersom vi bygger byen tettere. Det har betydning for alt fra hvor kommunen skal bygge nye boliger, til hvordan vi investerer i kommunens infrastruktur. Det betyr at nye boliger må etableres langs eller i forlengelsen av gode kollektivåre. Parallelt med at nye boligområder etableres må det legges til rette for gange, sykkel og for folk med nedsatt funksjonsevne. Det må sikres tilstrekkelig HC-parkeringsplasser nær friluftsområdene.

249

Tromsø SV vil:

250
251
252
253
254
255

- lage en forpliktende høyhusplan som sikrer at framtidige høyhusprosjekter tar hensyn til eksisterende bebyggelse.
- at ny bebyggelse må tilpasses til eksisterende bebyggelse i området.
- støtte opp om et levende sentrum.
- at kommunen aktivt skal oppsøke og inkludere innbyggere tidlig i planprosesser.
- ta initiativ til å rydde opp gamle fyllinger og forsøplede områder.

256

257

Bolig for alle

258
259
260

Høyresiden mener markedet vil løse problemene. Det er feil. Det uregulerte boligmarkedet presser prisene opp i stedet for ned. Det kreves derfor aktive virkemidler for å få lavere boligpriser. SV vil videreføre tiltakene i den boligpolitiske handlingsplanen. Vi vil omgjøre Arnestedet AS til et

261 kommunalt foretak med formål å drive sosial boligbygging for både leie og salg etter kriterier knyttet
262 til sosial profil, klimanøytralitet og arkitektonisk kvalitet.

263 Tromsø kommune har stor mangel på omsorgs- og utleieboliger. Private utleierye har en stabil og
264 sikker betaler når kommunen må ut på leiemarkedet. Boligene må ha en standard kommunen kan
265 være bekjent med og sikkerheten må være ivaretatt. SV vil skaffe nok omsorgs- og utleieboliger
266 inntil behovet er dekket. Det vil på sikt presse prisene på utleiemarkedet ned. Siden SV, Rødt og Ap
267 vant flertall i 2015 har det blitt kjøpt og bygd flere boliger enn noen gang tidligere. SV vil videreføre
268 denne politikken.

269 For å skape varierte bomiljø, må boliger tilpasset ulike familiestørrelser og livsfaser planlegges i de
270 samme områdene. Det bør være mulig for tilårskomne huseiere på Kvaløya å flytte fra eneboligen til
271 leilighet, uten å måtte flytte til øya eller fastlandet. SV vil også at kommunen skal støtte opp om
272 private initiativ, der formålet er å skape gode bomiljø som kan fremme sosial aktivitet og motvirke
273 ensomhet, slik som det planlagte Seniorhuset på Bymyra.

274 Tromsø SV vil:

- 275 • bygge 400 flere kommunale utleieboliger.
- 276 • omdanne Arnestedet AS til et kommunalt foretak.
- 277 • legge til rette for rimeligere boliger for førstegangsetablerere.
- 278 • videreføre modellen fra leie til eie.
- 279 • samarbeide med utviklingslagene for å utvikle nye boligområder i distriktene.
- 280 • at utleieinntektene fra kommunale boliger fortsatt i sin helhet skal gå til å vedlikehold av og
281 nybygg innen denne boligmassen.

282

283 **Tenk Tromsø**

284 Tromsø kommune vokser med cirka 1000 innbyggere hvert år. På Tromsøya vil trafikknettet
285 kollapse hvis biltrafikken skal øke proporsjonalt med innbyggertallet.

286 Dagens belønningsordning med staten opphører 1. juli 2019, og drivstoffavgiften, som er en viktig
287 del av denne ordningen, vil bli faset ut. Regjeringen stiller krav om nullvekst i bilbruken for at
288 Tromsø kommune, fylkeskommunen og staten skal avtale en byvekstavtale, slik mange av de andre
289 store byene har inngått. Avtalen gir investeringer i infrastruktur til 8 milliarder kroner, der bilistene
290 skal stå for omlag halvparten av finansieringen. For å oppfylle kravene staten setter til å inngå en
291 byvekstavtale, må Tromsø kommune innføre bompenger.

292 SV støtter at kommunen skal gå inn i forhandlinger med staten om en byvekstavtale. Det lar oss løse
293 framtidens trafikkutfordringer. Blant prosjektene i Tenk Tromsø er metrobuss mellom Langnes,
294 Sentrum og Giæverbukta, bussavganger hvert 10. minutt, ny tunnel mellom Langnes og Breivika, ny
295 hovedvei mellom flyplassen og Giæverbukta og ny Kvaløyforbindelse.

296 Samtidig har SV en smertegrense. Det er viktig at en betydelig del av investeringene i byvekstavtalen
297 går til buss, sykkel og gange. Det er også en sentral forutsetning at staten tar sin del av regningen.

298 **Dissens ved Matias Hogne Kjerstad:**

299 Legge til

300 «Tromsø SV vil at store veiprosjekter skal komme sent i byvekstavtalen for å sikre at den nye
301 byvekstavtalen ikke blir nok en bilpakke, som så mange byer før oss har innført. Vi vil på den måten
302 hindre at rentekostnadene og budsjettoverskridelsene ved veiprosjektene umuliggjør den storstilte
303 satsningen på buss, sykkel og gange som Tromsø trenger.»

304 SV støtter innføring av bomstasjoner på Tromsøya, men er bekymret over at en slik flat beskatning
305 på bilistene kan fungere sosialt urettferdig. Samtidig er det viktig at Tromsø når målet om nullvekst i
306 biltrafikken. Vi vil derfor jobbe opp mot staten for å gjøre kommunen til pilot for veipricing med
307 GPS-sporing. Det gir muligheter for å lage et mer rettferdig system.

308

309 Tromsø SV vil:

- 310 • arbeide for å nå nullvekstmålet i personbiltrafikken.
- 311 • etablere metrobuslinje mellom Langnes, Sentrum og Breivika.
- 312 • bygge ny Kvaløyforbindelse.
- 313 • utvide og ruste opp Strandvegen for å sikre bedre framkommelighet for busser.
- 314 • ruste opp bussholdeplassene i bybussområdet.
- 315 • bygge ny hovedvei mellom Gimlevegen og Nordøyavegen.
- 316 • øke veibredden i Klokkargårdsbakken med minst åtte meter, bygge fortau og rette ut veien.
- 317 • bygge innfartsparkering i Tromsøsvingen og utvidelse av bybusstilbudet.
- 318 • bygge innfartsparkering på Skjelnan.
- 319 • bygge kollektivfelt mellom Blåselvvegen og Blåmannsvegen.
- 320 • bygge kollektivfelt mellom Storelva og Blåselvvegen.
- 321 • bygge kollektivfelt og kryss i Sykehusvegen.
- 322 • bygge nytt kollektivfelt mellom Bruvegen og Turistvegen.
- 323 • bygge nytt kollektivfelt fra Workinntunet til Tverrforbindelsen.
- 324 • bygge kollektivknutepunkt i Kroken.
- 325 • bygge ny bussterminal i Giæverbukta.
- 326 • bygge ny rundkjøring på tverrforbindelsen.
- 327 • bygge ny bussterminal i Tromsø sentrum.
- 328 • bygge ny tunnel fra Breivika til Langnes (ved postterminalen).
- 329 • bygge ny hovedvei til flyplassen.
- 330 • redusere flaskehals for bussen i lyskryss, kryss med mye personbiltrafikk og kryss med mye
331 kø.
- 332 • bygge sykkeltrasé over Tromsøya mellom sentrum og Langnes.
- 333 • bygge sykkelvei med fortau fra Jekta til Langnesbakken.
- 334 • bygge ny sykkelvei med fortau fra Workinntunet mot Jekta, via tverrforbindelsen.
- 335 • bygge ny sykkelvei med fortau fra Langnesbakken til Mellomvegen, langs Kvaløyvegen.
- 336 • bygge ny sykkelvei med fortau fra Mellomvegen til Bjørnøygata, langs Strandvegen.
- 337 • bygge ny sykkelvei med fortau fra Stakkevollvegen til Nordøyavegen, langs Stakkevollvegen
338 og Ringvegen.

- 339 • bygge ny sykkelvei med fortau langs Dramsvegen.
- 340 • jobbe for å gjøre Tromsø til forsøkskommune for veiprising med GPS.
- 341 • presse på staten for byggestart av Nord-Norge-banen.
- 342 • arbeide for at en større andel av godstrafikken flyttes over på båt.
- 343 • utrede muligheten for bybane, hyperloop og førerløse ferger, herunder utrede bruk av
344 vannbusser som en miljøvennlig og effektiv kollektivtransport mellom Tromsøya - Kvaløya
345 og Tromsøya - Fastlandet (Kroken - Breivika).
- 346 • at ved utbygging av nye boligområder bør kollektivtilbud og tilrettelegging for syklende og
347 gående være på plass før boliger tas i bruk.
- 348 • at kommunen skal fortsette å arbeide opp mot fylkeskommunen for å bedre busstilbudet i
349 distrikts-Tromsø.
- 350 • etablere et bilfritt sentrum.
- 351 • utrede bysykler og sykkelheiser.
- 352 • innføre et nærbarnehageprinsipp for tildeling av barnehageplass, slik at alle barn i Tromsø
353 kommune er sikret barnehage i sitt bomiljø.
- 354

355 4. Oppvekst

356
357
358
359
360
361
362
363

En god barndom legger grunnlaget for et godt liv. Barn og unge skal ha like gode muligheter til å utvikle seg som mennesker. Barnehagen og skolen skal bidra til å utjevne forskjeller, til å åpne dører mot verden og til å gi historisk og kulturell innsikt og forankring. Opplæringen skal fremme deltakelse i samfunnet, og gjennom lek og variert undervisning skal barna i Tromsø trenes i å samarbeide med andre, i å være kreative og i å tenke kritisk.

364 En barnehage fylt med læring gjennom lek

365 Barnehagen spiller en viktig rolle for barns utvikling og læring. Tromsø SV vil sikre at barnehagene
366 har god finansiering og nok ansatte. SV vil at barnehagen skal ha et godt pedagogisk innhold og at de
367 ansatte har tid til hvert enkelt barn. For å sikre det må vi ha nok pedagoger og nok ansatte i
368 barnehagene. I regjering fikk SV vedtatt krav til pedagogtetthet og antall ansatte i barnehager. SV vil
369 den neste perioden sørge for at Tromsøs barnehager oppfyller pedagognormen og
370 bemanningsnormen.

371

372 Det foregår for tiden en ideologisk kamp i Norge. Over hele landet kjøper store barnehagekonsern
373 opp små ideelle barnehager og familiebarnehager. For eksempel har Læringsverkstedet AS kjøpt over
374 hundre barnehager i Norge siden 2016. Det er store penger å tjene på å drive barnehage i Norge.
375 Fellesskapet penger er ment å gå til ungene, men for mye midler forsvinner til å berike eierne.

376

377 I Tromsø har vi også flere eksempler på at internasjonale barnehagekonsern jobber systematisk mot
378 små ideelle barnehager og familiebarnehager, for å få kjøpe de opp. SV stiller seg på de ideelle- og
379 familiebarnehagenes side, og vil gjøre det vi kan for at de skal kunne fortsette driften i Tromsø. Alle
380 nye barnehager i Tromsø skal drives av det offentlige eller ideelle.

381

382 Barnehagereformen ga alle barn rett til barnehageplass, men ikke i sitt nærområde. Det fører til at en
383 del har lang vei til og fra barnehagen. SV vil utrede et nærbarnehageprinsipp, for å sikre at alle kan få
384 barnehageplass i sitt nærområde, med unntaksordninger for enkelte typer barnehager, slik som
385 samisk barnehage, internasjonal barnehage, friluftsbarnhage og studentbarnehager.

386

387 Tromsø SV vil:

388

- 389 • styrke etter- og videreutdanningen av ansatte i barnehagene.
- 390 • tilrettelegge for at de ideelle barnehagene og familiebarnehagene kan fortsette driften i
391 Tromsø.
- 392 • fortsette å utvide supplerende opptak til barnehagene.
- 393 • styrke barnehagebudsjettet for å innfri bemanningsnormen.
- 394 • utrede et nærbarnehageprinsipp på samme måte som nærskoleprinsippet.
- 395 • satse på grønne barnehager med gode utearealer.
- 396 • at barnehager skal få være barnehager, og ikke en førskole. Læring skal skje gjennom lek og
397 omsorg. Barnehagene skal ha stor frihet til selv å vurdere hvilke metoder som skal brukes.
- 398 • utvide opplæring i temaet vold, overgrep og grensesetting for barnehagebarn, som
399 forebyggende tiltak.
- 400 • innføre et kommunalt bemanningskontor i barnehager.

401

402

403 **En inkluderende fellesskole**

404 En inkluderende fellesskole er viktig for å sikre at alle barn får et godt opplæringstilbud, uavhengig
405 av foreldrenes økonomi. På skolen møtes ulike mennesker, med forskjellig utgangspunkt, i samme
406 klasserom. Hver enkelt elev skal bli sett og få tilpasset opplæring. Det gjør vi med god finansiering
407 av skolene, nok kvalifiserte lærere, tidlig innsats, og en praktisk og variert skoledag.

408

409 Skolen kan bidra til at det ikke er foreldrenes bakgrunn som bestemmer hvor mye barn skal lære,
410 eller hvilke muligheter de skal få senere i livet. Det er helt nødvendig med økt lærertetthet og skole-
411 lekser for at alle barn skal bli sett og bli gitt den oppfølgingen de trenger.

412

413 Hode og kropp hører sammen. Skolemat gir mulighet for bedre læring, og derfor vil SV innføre
414 skolemat.

415

416 I overgangen mellom barne- og ungdomsskolen er det viktig at elever får gå på en skole i
417 nærområdet. SV vil at kommunen skal kjøpe den gamle Lærerhøgskolen og oppretter en ny
418 ungdomsskole på Sør-Tromsøya. Vi vil den neste fireårsperioden bygge en ny ungdomsskole på
419 Kvaløya og en ny barneskole i Tromsdalen.

420

421 Tromsø SV vil:

422

- 423 • innføre en felles rabattordning for barnehage og SFO slik at foreldre med barn begge steder
- 424 får en samlet søskenrabatt.
- 425 • satse på tidlig innsats i skolen der elevene er sikret god oppfølging gjennom hele
- 426 utdanningsløpet.
- 427 • innføre Tromsø-timen, en time ekstra i uken knyttet til praktiske og estetiske fag.
- 428 • ansette flere kvalifiserte lærere i skolen.
- 429 • fortsette arbeidet med tillitsreformen i Tromsøskolen.
- 430 • at Tromsø kommune kjøper gamle Lærerhøgskolen.
- 431 • inngå ny festeavtale med Skogstua barnehage på tomta til Lærerhøgskolen.
- 432 • fortsette arbeidet med oppgraderingen av uterom i skolegårdene.
- 433 • bygge ny Kvaløysletta ungdomsskole.
- 434 • bygge ny Tromsdalen skole.
- 435 • gjennomføre forsøk med utvidet skoledag uten hjemmelekser i grunnskolen
- 436 • innføre et skolemåltid.
- 437 • utvikle et grensesettingskurs på ungdomsskolen, der deler av opplegget er kjønnsdelt. SV vil
- 438 styrke seksualundervisningen i ungdomsskolen.
- 439 • at kommunen skal lage en handlingsplan mot seksuell trakassering og overgrep i skolen.
- 440 • trappe opp skolehelsetjenesten til en hel helsesykepleierstilling per 300 elever. Det utgjør 12
- 441 stillinger i Tromsø
- 442 • at kommunen skal ha en skolepsykologtjeneste.
- 443 • at samisk språk og kultur skal være en naturlig del av skoletilbudet for alle barn i kommunen.

444

445 **Barnevern**

446 Barnevernet jobber med de mest sårbare barna våre. For SV er det grunnleggende at vi klarer å møte
447 familiene, både barn og foreldre, på en respektfull måte, som forebygger konflikt og legger
448 grunnlaget for en god løsning på sikt. Det kan vi bare gjøre hvis barnevernet har nok ressurser. For
449 SV er det viktig at barnevernet sikres både nok ansatte og nok penger til forebygging og tidlig
450 innsats.

451

452 Alternativet er at vi får flere avvik, vi klarer ikke å hjelpe de barna vi må hjelpe, vi møter ikke
453 familier med respekt, de ansatte føler at de alltid henger etter og sykefraværet går opp. Det er også
454 dårlig økonomi å bli hengende etter, siden det er billigere å sette i gang hjelpetiltak tidlig, enn å sette
455 inn omsorgsovertakelser, når ting allerede har skjært seg. Det er derfor viktig å sikre barnevernet nok
456 ressurser.

457
458 Barnevernet er under press fra en regjering som ønsker å privatisere flere tjenester. SV vil at
459 barnevernet i Tromsø skal være kommunalt, og vil jobbe mot regjeringens privatiseringsprosjekt.
460

461 5. Helse og omsorg

462 **For Tromsø SV er det en kjerneverdi at vi er villige til å betale kostnadene for god helse og**
463 **omsorg. Gjennom helsepolitikken tar vi oss av de svakeste. God folkehelse handler om at hele**
464 **samfunnet innrettes slik at vi forebygger helseproblemer. SV vil innarbeide**
465 **folkehelseperspektivet i alle områder av kommunens utviklingsarbeid. Det handler blant annet**
466 **om tilgjengelige friluftsområder, trygge veier, gode bomiljø, giftfri og næringsrik mat, gode**
467 **kultur- og aktivitetstilbud og god luftkvalitet.**
468

469 **Tidlig innsats**

470 Sammenhengen mellom oppvekstvilkår og senere helseutvikling gjør at vi særlig må styrke innsatsen
471 for de yngste barna. De psykiske og fysiske helseplagene som følger mange barn med dårlige
472 oppvekstvilkår gjennom livet, er et underkommunisert folkehelseproblem. Ikke minst gjelder dette
473 livslange plager som kan følge av vold, omsorgssvikt og seksuelle overgrep i barndommen. De som
474 lever under eller nær fattigdomsgrensen er mer utsatt for helseplager enn andre. Det er derfor gledelig
475 at barnefattigdommen er redusert i Tromsø inneværende periode. SV vil fortsatt arbeide for å redusere
476 antall familier som lever i fattigdom.
477

478
479 Tromsø kommune vokser med rundt 1000 innbyggere i året. Nye innbyggere kommer fra kommunene
480 rundt oss, fra andre områder av landet, som flykninger og som arbeidsinnvandrere. Den medisinske
481 utviklingen gjør at vi lever lenger selv med kompliserte og sammensatte diagnoser som tidligere var
482 dødelige, og kommunen møter nye utfordringer som krever flere fagfolk og ny kompetanse. SV er
483 opptatt av at alle skal få god helsehjelp tilpasset sine behov når de trenger det.
484

485 **Tillitsreform**

486 Vi synes det er viktig å få fram at innbyggere i Tromsø får gjennomgående gode tjenester fra
487 kommunen og at de ansatte gjør en stor innsats hver eneste time i døgnet. Men kommunen får stadig
488 pålagt flere oppgaver uten at finansieringen har holdt følge. Vi må satse mer på forebygging,
489 lavterskeltilbud, tidlig innsats, rehabilitering og mestring. Gjennom tillitsreformen skal de ansatte i
490 førstelinjen i større grad få bruke sitt faglige skjønn i møte med brukere som på sin side får større
491 medbestemmelse over eget liv.
492

493 **Ta tilbake tjenestene**

494 Tromsø SV vil at kommunen skal ta tilbake tjenester som i dag kjøpes av private firmaer innen
495 hjemmetjenesten, miljøtjenesten, rusomsorg og barnevern. Rettssaken som tidligere ansatte fører mot
496 Aleris Ungplan og BOI har avslørt hvordan arbeidstakere blir grovt utnyttet på bekostning av
497 sikkerheten til både brukere og ansatte. Det er ikke innovasjon å finne nye måter å utnytte
498 arbeidstakerne. Privat Omsorg Nord (PON) er nå kjøpt opp av oppkjøpsfondet Nord
499 Kapitalforvaltning og blitt til Helsepartner Nord-Norge. De skiller seg ikke lenger fra andre store
500 helseforetak som kun har som formål å oppnå høyest mulig avkastning på investeringene sine.
501

502 Tromsø kommune bruker 250 millioner kroner mer på helse og omsorg enn gjennomsnittet av
503 kommuner vi blir sammenlignet med. Når vi må bruke titalls millioner kroner på ekstra nattevakter i
504 bygg som ikke tilfredsstiller brannforskriftene, sier det seg selv at det er penger som med fordel kunne
505 vært brukt annerledes. Det samme gjelder når vi ikke kan tilby tilstrekkelig antall omsorgsboliger med
506 base til mennesker med nedsatt funksjonsevne og derfor tvinges til å kjøpe dyre tjenester fra private. I
507 kapitlet om økonomi beskriver vi hvilke tiltak vi mener er viktig å gjennomføre for å oppnå en sunn
508 økonomi. En offentlig pleie- og omsorg må også være effektiv, innovativ og omstillingsvillig. Både

509 nye og eksisterende institusjoner, som skal være brukernes hjem, må ha fokus på hjemliggjøring av
510 institusjonslivet.

511

512 **Ung i Tromsø**

513 Ungdata-undersøkelsene forteller oss at mange av Tromsøs ungdommer sliter med et forventningspress
514 til utseende, til sosial tilhørighet, om prestasjoner i utdanningen og idrett med videre. Sosiale medier og
515 reklame forsterker presset. For noen utvikler dette seg til psykiske lidelser som angst, depresjoner eller
516 spiseforstyrrelser. SV fikk gjennomslag for at Tromsø, som en av de første kommunene i landet,
517 innførte forbud mot retusjert reklame i det offentlige rom. Vi trenger dyktige veiledere i barnehage,
518 skole, i fritidsklubber, skolehelsetjenesten og i Utekontakten. Samtidig er det viktig å dempe
519 unødvendig konkurransepress som gjør at mange føler at de aldri blir bra nok. Ungdomsrådet er en
520 viktig samarbeidspartner på dette området.

521

522 **Gammel i Tromsø**

523 De eldre i Tromsø er ingen homogen gruppe. Mange lever aktive liv som alderspensjonister med god
524 råd og god helse, deltar i samfunnet som ressurspersoner i arbeidsliv og frivillige organisasjoner og har
525 mange fritidsaktiviteter. De vet at det er viktig å holde seg i form, spise sunt, drikke rødvin og ha et
526 aktivt sosialt liv. Noen planlegger sin egen alderdom ved å sørge for å flytte til en bolig som er tilpasset
527 skrøpeligere helse eller er egnet til å motvirke ensomhet. SV vil støtte opp om tiltak som Seniorhuset og
528 andre private initiativ som har som formål å gjøre livet tryggere og motvirke ensomhet blant den eldre
529 del av befolkningen.

530

531 Gjennom Eldrerådet gir senioren gode råd til kommunen om hvordan de ser for seg morgendagens
532 eldreomsorg. Tromsø har et helt nytt Helsehus, Otium er Norges mest moderne sykehjem, og vi
533 planlegger nye Kroken Bo- og velferdssenter, som skal være spesielt tilpasset mennesker med
534 demenssykdom. Kvaløysletta sykehjem må fases ut i løpet av få år og planlegging av hvilke behov som
535 må ivaretas for denne bydelen må starte i neste periode. SV er for å gjøre bo-, velferds- og servicesentre
536 til møteplasser for ulike aldersgrupper, slik de gjør blant annet i Lakselvbukt der skolen inviteres inn i
537 ulike aktiviteter. Det er viktig å trekke nærmiljøet og frivillige organisasjoner inn i aktiviteter som er
538 med på å skape gode opplevelser for eldre på institusjon. Nye boformer som for eksempel å blande
539 studenter og eldre kan med fordel prøves ut.

540

541 **Rekruttering og kompetanse**

542 I dag har om lag 80 % av de som bor på sykehjem en demensdiagnose. Det er viktig å ha varierte tilbud
543 til disse beboerne. En mann på 90 år vil ha andre interesser enn en kvinne på 55, eller en 60-åring med
544 psykisk utviklingshemming som i tillegg har fått Alzheimer. SV mener det vil være behov for nye
545 yrkesgrupper som psykologer og vernepleiere i morgendagens eldreomsorg. Konkurransen mellom
546 UNN, kommunehelsetjenesten og private selskap om å rekruttere sykepleiere har noen uheldige
547 virkninger. Kommunen skal være en attraktiv arbeidsgiver som kan gi sine ansatte gode vilkår, for
548 eksempel med tilbud om etter- og videreutdanning. SV har i budsjettet for 2019 satt av 5 millioner
549 kroner til formålet og vi vil videreføre ordningen i årene framover.

550

551 Tromsø kommune bruker mye ressurser på mennesker med nedsatt funksjonsevne under 67 år og det
552 bør vi fortsette med. Mange er avhengig av brukerstyrt-personlig-assistent (BPA) for å kunne gå på
553 skole, studere, fungere i arbeidslivet eller være aktive sosialt og kulturelt. SV mener det er viktig at
554 denne ordningen videreføres. For andre grupper vil arbeid og aktivitet være avgjørende for å kunne ha
555 et meningsfylt liv. I tillegg må Sommerlyst avlastningsboliger bygges.

556

557 **Sosialt entreprenørskap**

558 På området sosialt entreprenørskap skjer det mye godt arbeid i Tromsø både av kommunens egne
559 ansatte og ideelle organisasjoner. DREIS har utviklet seg til et nasjonalt forbilde for mennesker med
560 nedsatt funksjonsevne. Tromsø SV vil utvide ordningen der DREIS driver kantiner og kafeer, heller enn
561 å redusere tilbudet. Mange med psykiske lidelser og rusavhengige har fått hjelp til å ta grep om egen
562 rehabilitering i kontakt med ideelle organisasjoner som Fontenehuset og Marborg. SV mener det er helt
563 avgjørende at kommunen skaffer nok omsorgsboliger og utleieboliger. For mange blir veien tilbake til
564 rusmiljøet kort dersom de ikke får et rusfritt boligtilbud etter rusbehandling eller endt soning.

565

566

567 Tromsø SV vil:

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

- videreføre tillitsreformen i hele kommunen.
- omstille i stedet for å nedbemanne og redusere tilbudet i helse og omsorg.
- ikke privatisere hjemmetjenesten. Vi vil ikke lyse ut nye tjenestekonsesjoner og ikke forlenge gjeldende avtaler.
- ta tilbake sentralkjøkkenet i kommunal regi, og etter hvert bygge kjøkken i kommunal regi ved alle sykehjemmene.
- ta i bruk velferdsteknologi både i private hjem og i omsorgsboliger/institusjoner.
- bygge nye Kroken bo- og velferdssenter etter modell av demenslandsby.
- starte prosjektering av nytt bo- og velferdssenter på Kvaløysletta.
- satse mer på forebygging, lavterskeltilbud og rehabilitering for at folk skal kunne bo hjemme lengst mulig.
- bygge nok omsorgsboliger, utleieboliger og ny avlastningsbolig.
- videreføre arbeidet med heltidskultur og bemanningskontor.
- satse på psykologer og vernepleiere inn i eldreomsorgen.
- sørge for at alle sykehjem har tilgjengelig minibuss.
- videreføre vaksinasjonsprogrammet med hjernehinnebetennelse for Tromsø-russen.

586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633

6. Næringspolitikk

Tromsø har gode forutsetninger for å produsere ren mat både innen fiskeri og landbruk. Vår natur trekker turister fra hele verden året rundt. Våre forskningsmiljøer er kunnskapsleverandører til næringsinnovasjon på mange områder. Tromsø SVs mål er å spre makt og rikdom i samfunnet, og gjennom næringslivspolitikken skal vi sørge for at flere får ta del i verdiskapningen.

Mulighetene for vekst i Tromsø kommune ligger spesielt innen fiskeri og turisme. I tillegg vil SV særlig fortsette å legge til rette for videre vekst i handels- og i byggenæringen, og fortsette å bygge ut det arktiske landbruket. Vi skal gi gode rammer hele næringslivet i Tromsø.

Et klimavennlig næringsliv

For SV er det viktig at veksten i Tromsø er miljøvennlig. Vi vil derfor bruke kommunens verktøy der vi kan, til å fremme miljøtiltak. Det betyr at vi vil stille krav til næringsvirksomhet. Vi vil stille midler tilgjengelig for miljøvennlige prosjekter der det er aktuelt.

A-krimssenter og Oslo-modellen

I Tromsø, som ellers i landet, blir det seriøse næringslivet utfordret av aktører som omgår arbeidslivets lover og regler. Det gjelder også kommunale underleverandører som gjør seg skyldige i skatteunndragelser, arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. SV går inn for at det skal etableres et A-krimssenter i Tromsø for å bekjempe de useriøse aktørene. Osломodellen vil være et viktig redskap.

Næringspolitikk handler om helheten. I hele Norge er det en kamp om de gode hodene og hendene. Det betyr at næringspolitikk også er å ha interessante og varierte kulturtilbud, overkommelige boligpriser, en velstelt by, gode barnehager og skoler, god infrastruktur og friluftsområder som gjør kommunen til en attraktiv plass å bo.

Flere arbeidsplasser både i offentlig og privat sektor

Tromsø er et senter for kunnskaps, forskning og innovasjon i nord, med viktige offentlige arbeidsplasser som er helt avgjørende for at landsdelen kan ha samme velstandsutvikling som resten av landet. Det er viktig å ha en balanse mellom offentlige og private arbeidsplasser, og SV støtter Næringsforeningens mål om 2000 nye arbeidsplasser i privat sektor innen 2022. Det vil tiltrekke kommunen variert kompetanse på flere områder.

Tromsø SV vil:

- at kommunen opptre forutsigbart både i møte med kommunens næringsliv og med kommunens innbyggere.
- tilrettelegge for flere private bedrifter i kommunen.
- støtte Næringsforeninga i Tromsøregionens mål om 2000 nye arbeidsplasser i privat sektor innen 2022.
- digitalisere kommunens søknads- og saksbehandlingssystemer.
- videreutvikle kommunens digitale kommunikasjonen med innbyggere.
- ivareta næringslivets behov for varetransport i bilfrie sentrumsområder.
- bidra til økt tilgang til næringsarealer/næringslokaler for små og mellomstore bedrifter,

- 634 herunder vurdere næringspark for eksempel på Tromsdalsfyllinga.
635 • arbeide for at flere offentlige arbeidsplasser skal flyttes ut fra Oslo-området til Nord-Norge.
636 • legge til rette for næringsarealer og næringslokaler for små og mellomstore bedrifter i
637 kommunen.
638 • legge til rette for næringsaktivitet i første og andre etasje i alle leilighetskompleks i sentrum.
639 • gjøre veien fra forskning til anvendt bruk av kunnskap blir mindre.
640
641

642 **Fiskeri og havbruk**

643 Vårt mål for fiskeripolitikken er å realisere idealene i havressursloven. Fisken skal tilhøre folket og
644 de viltlevende marine ressursene skal bidra til å skape verdier langs kysten.
645

646 Havet er sentralt i næringsutviklingen i Tromsø. Kommune er den største sjarkkommune i Norge,
647 kommunen har den største fiskerihavnen i Norge, og kommunen har avansert forskning og industri
648 innen marin bioteknologi. Havet er fremtiden for Tromsø.
649

650 Oppdrettsnæringa er økonomisk viktig for Tromsø. SV ønsker oppdrettsnæringen velkommen til
651 Tromsø, og ønsker en videre vekst i næringen. Samtidig skaper også næringen store
652 forurensingsproblemer og er i konflikt med tradisjonelle fiskeri om areal, og gjennom skader på
653 gytefelt og reker samt gjennom utslipp av kopper og andre kjemikalier. Framtiden for
654 oppdrettsnæringen i Tromsø er i form av nullutslippsanlegg.
655

656 SV vil legge til rette for utviklingen innenfor fiskeri og bioteknologi i Tromsø. I første omgang er
657 hovedutfordringen å skape større verdier av all den fisken som landes frossen i Tromsø og som går
658 rett ut av kommunen, og tildels ut av landet, uten å bidra til verdiskapning.
659

660 For å oppnå dette vil Tromsø SV:

- 661
- 662 • legge til rette for etablering av industri som utnytter råstoff fra havet.
  - 663 • legge til rette for en miljøvennlig omdanning av fiskeflåten gjennom å få bygd ladestasjoner
664 som muliggjør drift av hybridsjarker i Tromsø.
  - 665 • stille krav om nullutslippsanlegg i behandlingen av Kystsoneplanen.
  - 666 • bruke alle tilgjengelige virkemidler til å sørge for at eksisterende anlegg blir
667 nullutslippsanlegg.
  - 668 • arbeide for gode veier og havneforhold for å sikre effektiv transport av varer og produkter.
  - 669 • jobbe for sterkere kobling mellom forskning og næringsliv for å sikre nyskaping og
670 innovasjon.
  - 671 • sikre drift av distriktsskoler og distriktsbarnehager nær fiskerivirksomhet.
  - 672 • etablere næringsvirksomhet for flere aktører ved Tønsnes Havn, hvor kaianlegget kan utnyttes
673 til landbasert aktivitet innen fiskeri- eller havbruk.
  - 674 • benytte næringsfondet til utvikling av næringsliv i både by og distrikt.
675

676 **Turisme**

677 Tromsø er en attraktiv destinasjon for turister fra hele verden. Vi har unik natur, vi har nordlys og
678 midnattssol, og vi er i Arktis. I tillegg har vi god infrastruktur, som gjør det enkelt for turister å
679 besøke oss. For Tromsø er turismen en potensiell gullgruve. Tromsø har allerede 4300 ansatte i
680 reiseliv, og tjener årlig 127 millioner kroner i skatteinntekter fra reiselivet. Begge disse tallene øker.
681 Denne økningen kan ikke rettferdiggjøre flere søndagsåpne butikker. Turistenes ønske om å oppleve
682 arktisk natur skal ikke gå på bekostning av norske arbeidsvilkår. Allerede i dag starter vanlige

683 tromsøværingene bedrifter knyttet til turismen. SV vil hjelpe disse bedriftene til å lykkes.
684
685 Samtidig fører turismen til økte klimagassutslipp og slitasje på Tromsøs unike natur. Tromsø er bare
686 et attraktivt turistmål så lenge vi har unik natur. Det er derfor viktig at Tromsø beholder den unike
687 naturen. Det er ikke bare en verdi i seg selv å ha vakker natur, men det er også god næringspolitikk.
688 Tromsø kan bare ha turisme dersom den er bærekraftig. SV skal bidra til at næringen blir enda mer
689 profesjonell. Samtidig som strukturen med mange små aktører beholdes, må ansvaret og kunnskapen
690 i næringen utvikles videre.
691
692 Derfor vil SV bruke kommunens stille krav til flytrafikken og til cruisenæringen. Cruisenæringen
693 står for enorme klimagassutslipp lokalt, langt større enn flytrafikken. Cruiseskipene forurenses også
694 lokalt gjennom å gå på tungolje og gjennom å slippe ut søppel fra skipet. SV ønsker cruiseturismen
695 velkommen, men vil også stille krav om miljøltiltak for de cruiseskipene som ønsker å bruke vår
696 havn.
697
698 Vi vil bygge ut kommunens infrastruktur for å ta vare på naturen, som trapper på mye brukte stier,
699 toaletter i distriktet, parkeringsplasser og annen infrastruktur. For å betale for disse tiltakene vil SV
700 innføre en lokal turistskatt.
701
702 Tromsø SV er tilbakeholdne med å støtte prosjekter som medfører store inngrep i naturen. Eksempler
703 på slike prosjekter er hytteprosjekter i Håkøybotn og i strandsonen. Vi stiller seg positiv til
704 prosjekter som gjør byen til et mer attraktivt reisemål for turister. Blant disse er zipline i Tromsdalen
705 **(dissens Gunhild Johansen og Matias Hogne Kjerstad)** og et nytt alpinanlegg i Håkøybotn.
706
707 Island har i dag 1,8 millioner årlige turister. En sentral del av deres turiststrategi har vært å tiltrekke
708 seg internasjonale filmproduksjoner. Den mest kjente innspillingen er Game of Thrones. Det er
709 anslått at 20 prosent av turistene som kommer til Island, ble inspirert av å se naturen på film. Tromsø
710 SV stiller seg positiv til en nordnorsk filmkommisjon i Tromsø, som skal jobbe for å dra
711 filmproduksjoner til Nord-Norge.
712
713 Tromsø SV vil:

- 714 • sørge for raskere behandling av søknader fra kommunens turistbedrifter.
- 715 stille krav til en mer miljøvennlig cruisenæring. For eksempel bruk av tungolje i vårt
- 716 farvann og dieselaggregatet i Tromsø havn.
- 717 • stille krav til cruisenæringa om å tømme søppelet mens de er i havn, ikke ute i havet.
- 718 • bygge ut kapasiteten for landstrøm i Breivika.
- 719 • jobbe for å gjøre Tromsø til en snuhavn og starthavn for cruiseskip.
- 720 • innføre en turistskatt.
- 721 • bygge ut infrastruktur som trapper, toalett og parkeringsplasser i distriktet.
- 722 • si ja til et alpinanlegg i Håkøybotn, og nei til en storstilt hyttebygging.
- 723 • si ja til zipline i Tromsdalen. **(dissens Gunhild Johansen og Matias Hogne Kjerstad)**
- 724 • jobbe for å få en nordnorsk filmkommisjon til Tromsø.
- 725 • øke kommunens bruk av telefon- og videokonferanser for å erstatte flyreiser.
- 726
- 727

728 Arktisk landbruk

729 Vårt mål er at maten skal produseres lokalt. SV vil ta hele landet – ja hele kommunen i bruk. Arktisk
730 landbruk har vært og skal fortsette å være viktig for Tromsø. Vi vil styrke læringen om landbruket,
731 særlig gjennom å støtte opp om Holt Læringstun, ta vare på tradisjonelle arbeidsplasser i distrikts-

732 Tromsø og gi folk mulighet til å nyte av naturen utenfor stuevinduet deres.

733

734 SV vil:

735

- 736 • kjøpe eiendommen på Holt fra staten.
- 737 • sikre god matvaresikkerhet ved å opprettholde et sterkt jordvern og stimulere til økt framtidig matproduksjon. Derfor sier vi nei til boligutbygging på Holt.
- 738 • gi Læringstunet en festeavtale for å utvikle tomta.
- 740 • skjerme Læringstunet fra kutt i kommunens budsjett de neste årene.
- 741 • støtte opp om de frivillige initiativene til andelslandsbruk og felleshager.
- 742 • at den som driver landbruk bør få anledning til å eie jorda. SV ønsker lokalt å motvirke salg av landbrukseiendom til andre formål eller til eiere som ikke bor på stedet.
- 743 • så langt det er mulig skal Tromsø kommune kjøpe fra lokale produsenter.

744

745

746 **Bygg og anlegg**

747 Byggenæringen er Tromsøs største næring. SV vil støtte opp om fortsatt vekst i byggenæringen.

748

749 Bygg genererer klimagassutslipp gjennom bruk av energi og materialer både i byggeprosessen og
750 gjennom byggets levetid. Fokus må derfor være på å fase ut bruk av fossil energi og fremme
751 produksjon av fornybar energi og bruk av klimavennlige materialer. Samtidig vet vi at en helhetlig
752 planlegging av områder med klimavennlig mobilitet er like viktig som bruk av materialer og valg av
753 energisystem. SV vil støtte opp om innovasjon i byggenæringen som fremmer klima og miljøhensyn.

754

755 Den seriøse byggenæringen utfordres av useriøse aktører som opererer på markedet med sosial
756 dumping og liten respekt for arbeidslivets lover og regler. Næringa er avhengig av utenlandsk
757 arbeidskraft og fristelsen kan være stor til å utnytte arbeidstakere som ikke vet om sine rettigheter.
758 Slike aktører er en fare for den seriøse del av næringa. SV vil fortsette arbeidet med å utvikle Oslo-
759 modellen i Tromsø. Som stiller krav om:

760

- 761 • bruk av fast ansatte - i all hovedsak - i minst 80 prosent stilling
- 762 • tariff lønn mellom oppdrag i de tilfellene innleid arbeidskraft brukes.
- 763 • faglærte håndverkere. 50 prosent av arbeidende timer innen bygg- og anleggsgfag skal utføres av fagarbeidere eller personell med dokumentert fagopplæring.
- 764 • at minimum 10 prosent av arbeidende timer utføres av lærlinger i fag med behov for flere lærlinger.
- 767 • kun ett ledd i underentreprenørkjeden, her regnes bruk av innleie som ett ledd.
- 768 • forhåndsgodkjennelse fra kommunen om bruk av underentreprenør og innleie.
- 769 • god norsk for alle nøkkelpersoner i prosjektet.
- 770 • HMS-kort fra dag én og registrering i det elektroniske registreringssystemet HMSREG (SELMA). Krav til dokumentert yrkesskadeforsikring.
- 771 • lønns- og arbeidsvilkår på samme eller høyere nivå enn allmenngjorte, landsdekkende eller lokale tariffavtaler.
- 772 • sporbar betaling til arbeiderens bankkonto, og forbud mot kontant betaling.

773

774

775

776 **7. Kultur og idrett**

777

778

779

780

781

782

783

784

785

Kultur og idrett er viktig for utviklingen av sosiale felleskap, inkludering, debatt og kunnskap. Tromsø er en kommune med et rikt kultur- og idrettstilbud – der mange får noe å være interessert og engasjert i. Kultur er limet i samfunnet. Tromsø skal ta vare på historien. Hvor vi kommer fra er viktig for å bygge identitet. Idretten forener og inkluderer i gode felleskap. Tromsø SV vil sikre lik tilgang til kultur og idrett for alle.

786

Kommunen der meninger brytes

787

788

789

790

791

792

793

794

Demokratiet forutsetter et bredt ordskifte, der alle slags ytringer kommer frem. Det offentlige ordskiftet kommer under press når de tradisjonelle mediebedriftene må redusere virksomheten sin. Dette går utover muligheten til en reflektert og opplyst samfunnsdebatt. SV vil arbeide for at kommunen legger opp til et levende demokrati – der motstandere møtes og meninger brytes. Vi skal støtte opp om muligheten til å engasjere seg i byen, og fortsette den kommunale støtten av demokratifremmende aktiviteter, som Arctic Frontiers og Internasjonalt Seminar i regi av FN-sambandet.

795

Festival- og idrettsbyen

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

Tromsø er en kulturby av internasjonal klasse. På få år har Tromsø gått fra ingen til omtrent én festival i måneden! Vi har TIFF og Nordlysfestivalen, Vårscenefest, NUFF, Buktafestivalen, Ordkolotten - Tromsø Internasjonale Litteraturfestival, Insomniafestivalen, Tromsø Internasjonale Kirkefestival, UKM, Kulturnatta Tromsø og Barentsjazz Festival. Hålogaland Teater og NOSO gleder byens befolkning med teater og musikk hele året. Tvibit har utviklet seg til et ungdommens kultur- og kompetansesenter innen film og musikk. Midnight Sun Marathon, Samefolkets Uke og Rakett natt er også viktige ressurser for kommunen. Det vi mangler er en større scene for de store begivenhetene og et Samisk Hus - et kultursenter hvor hele Tromsøs befolkning og tilreisende kan bli kjent med samisk kultur.

806

807

Tromsø har med sitt allsidige idrettsliv bemerket seg i både lokal, regional, nasjonal og internasjonal sammenheng. SV vil fortsatt arbeide for gode rammebetingelser for både bredde og toppidretten.

808

809

Haller der folk bor

810

811

812

813

Fritidsaktiviteter er en viktig arena for integrering og for at barn skal møtes på tvers av bakgrunn. Aktivitetene er viktige for å leve et godt liv i Tromsø. SV vil at alle barn skal ha like muligheter til å delta på fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes betalingsevne. Vi vil styrke de kommunale ordningene som bidrar til at tromsøværingene med dårlig råd ikke stenges ute.

814

815

816

817

818

Utbyggingen av haller og anlegg for barne- og ungdomsidretten går for sent. Gode fasiliteter er viktig for at flere kan delta i barne- og ungdomsidretten. Vi vil prioritere haller i bydelene framfor å bygge Tromsø Spektrum. SV skal også utarbeide løsninger for at flere skal kunne være med, og gjennom redusert halleie arbeide for at egenandeler ikke hindrer barn og unge i å delta.

819 **Alfheim skal ikke privatiseres**

820 SV skal også være med på å finne en løsning for hvordan Alfheim og driften av bassenget skal sikres
821 for fremtiden. Dette er et historisk viktig og verdifullt område med praktbygget, med svømmehallen
822 og med sports- og helseanlegget, som har vært viktig for Tromsøs beboere i flere generasjoner.
823 Alfheim skal ikke overlates til eiendomsspekulanter. Verken bygningen eller parkområdet rundt skal
824 selges til private. Vi vil sikre videre drift av Alfheim Aktivitetshus, som er et viktig møtested for
825 mennesker med nedsatt funksjonsevne.

826
827

828 Tromsø SV vil:

- 829 • arbeide for å utvide ordninger som gjør at barn fra lavinntektsfamilier får oppleve
- 830 kulturtilbudene på lik linje med andre barn.
- 831 • bygge haller og anlegg i tråd med investeringsplanen.
- 832 • arbeide for at det etableres et Samisk hus i Tromsø – et kultursenter hvor hele Tromsøs
- 833 befolkning, samt tilreisende, kan bli kjent med samisk kultur.
- 834 • videreutvikle folkebiblioteket i sentrum, og være en garantist for at biblioteket i Kroken ikke
- 835 legges ned.
- 836 • beholde Tromsø kommunes støtte til Internasjonalt seminar.
- 837 • fortsette vennskapsbysamarbeidet med Gaza.
- 838 • at satsningen på ungdomshuset Tvibit opprettholdes, slik at ungdom har tilgang på
- 839 øvingslokaler og andre kulturtilbud.
- 840 • at alle barne- og ungdomsorganisasjoner skal ha tilgang på å låne lokaler til møter og
- 841 arrangementer, herunder at kommunen skal gjøre det enklere å følge branninstruksene til
- 842 skolene.
- 843 • beholde kulturkortet.
- 844 • videreutvikle utleiesentralen Turbo i samarbeid med Tromsø Røde Kors.
- 845 • sikre ferietilbud for barn mellom 7 og 16 år, i samarbeid med ideelle organisasjoner.
- 846 • jobbe for en felles utvidelse og forbedring av PEM og VT på tomten som ligger bak.
- 847

848 **8. Verden i Tromsø – Tromsø i verden**

849

850

851

852

853

854

855

856

857

Tromsø er en flerkulturell kommune som består av mennesker fra nesten 150 forskjellige nasjoner. I hovedsak er tromsøværinger med innvandrerbakgrunn godt integrert i skole og arbeidsliv og er en ressurs for byen. Det er viktig at de som kommer til Tromsø kan beholde sin kulturelle og etniske identitet. Tromsø SV vil bekjempe alle tilløp til rasisme og fremmedfiendtlighet som vil splitte samholdet mellom folk.

858

Integrering

859

860

861

862

863

864

865

Det er et kvalitetsstempel for byen vår at folk fra hele verden ønsker å bosette seg her i det arktiske nord. Kommunen har et ansvar for å legge til rette for alle som kommer hit - enten de kommer for å studere, arbeide, har flyktet fra hjemlandet eller av andre grunner. I 2018 opprettet Tromsø kommune et integreringsråd som skal gi råd, informere utad og skape inkluderende aktiviteter gjennom samarbeid med ulike fagmiljøer, frivillige organisasjoner, næringslivet og innvandrersamfunn.

866

Flyktninger

867

868

869

870

871

872

873

874

68,5 millioner mennesker er på flukt i verden. Mange lever i flyktningeleire under elendige forhold; de mangler mat, vann, klær og medisiner. Og ikke minst - etter år i telteleire uten å komme videre har mange mistet håpet om en bedre tilværelse. I denne situasjonen har Norges regjering sammen med USA og EU strammet inn asyl- og flyktningpolitikken. Asylmottaket i Tromsø er lagt ned. Mottaket for enslige mindreårige flyktninger står tomt. Kommunen har kapasitet til å ta imot langt flere mennesker på flukt enn det vi blir bedt om. Tromsø SV mener situasjonen er uholdbar og vil legge til rette for at flere flyktninger skal få komme hit.

875

Tidlig bosetting og arbeid

876

877

878

879

880

881

882

883

Tidlig bosetting og god norskopplæring er en forutsetning for å kunne skaffe seg utdanning og tilgang til arbeidslivet. SV vil at ordningen med introduksjonskurs skal gjøres mer fleksibelt slik at alle får den innføringen i norsk språk og kultur som de trenger for å gå videre. For barna er det helt avgjørende at de kan være med på fritidsaktiviteter på lik linje med alle andre barn. Enslige mindreårige flyktninger skal ha samme rettigheter til et trygt og godt liv som andre ungdommer. Målet med integreringen er økt kunnskap og deltakelse i arbeids- og samfunnsnivå. På den måten bygges gjensidig tillit og vi kan motvirke utenforskap og radikaliseringsproblemer.

884

Frihet for alle

885

886

887

888

889

890

891

892

Det finnes utfordringer som handler om omskjæring, tvangsekteskap, sosial kontroll, æreskultur, rasisme og kriminalitet. Det er et skjult, men økende problem at mennesker på flukt utsettes for menneskehandel. Motstrategien her er godt integreringsarbeid gjennom kunnskap, utdanning og arbeid. Homofile og unge jenter med innvandrerbakgrunn som modig kjemper for sine rettigheter, har vår fulle støtte. Tromsø SV støtter SEIFs arbeid mot æreskultur og tvangsekteskap. De grunnleggende verdiene om å kunne leve sine liv i frihet skal gjelde alle innbyggere i Norge, uansett etnisk og kulturell bakgrunn.

893 Tromsø SV vil:

894

895

- gi signal til regjeringen om at kommunen vil ta imot flere flyktninger.

896

- innføre målrettede ordninger som gir innvandrere hjelp til jobbsøking.

897

- sikre flere praksisplasser og god oppfølging i alle deler av kommunens virksomheter og oppfordre næringslivet til å gjøre det samme.

898

899

- inngå samarbeid med øvrige offentlige instanser og arbeidslivets organisasjoner for å bekjempe menneskehandel.

900

901

- bedriftene skal ikke kunne ha flere praktikanter etter hverandre i samme stilling over lengre tid. Praksisplass bør føre til ansettelse.

902

903

- satse på arbeidstreningstiltak rettet spesifikt mot minoritetskvinner for at kvinner med innvandrerbakgrunn sikres selvstendige rettigheter og tiltak for å komme ut i jobb.

904

905

- styrke den flerkulturelle kompetansen i kommunen, og styrke frivillige organisasjoner som arbeider for inkludering av kvinner i jobb og samfunn.

906

907

- støtte opp om arbeidet mot homofobi, æresvold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

908

- støtte frivillige organisasjoner innen kultur og idrett som driver inkluderende arbeid for barn og unge.

909